

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
8-hasábos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 50 fillér.
Nyilvántartási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, május 9.

Mai számunk több közleményei:

- Vezérezik: Szabad verseny.
- A főrendiház ülése.
- A transzváli háború.
- Zarándokolás a ravatalhoz.
- A vasárnapi zászlószentelés.
- Karzati botrány az osztrák reichsrath ülésén.
- Munkácsy aradi rajzmestere.
- A rabbi nem esküszik.
- Az új zónadíjszabás.
- Jolánka arczképe.
- Tárcza: A szép Urféma. Irta: Hankonyi E.
- Regény-Csarnok: A kegyelmes úr unokája. Irta: Groller Balduin.

Szabad verseny.

Arad, május 8.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter javaslatot nyújtott be az ipartörvény 50-dik szakaszának módosítására, melynek elfogadásával e szakasz tizenhat év alatt másodszor esik változáson keresztül. Ez is csak azt bizonyítja, hogy a törvényhozás csak akkor jár helyes uton, ha nem az elvont elveken nyargalász, hanem az adott viszonyok követelményei után indul.

1872-ben a teljes szabad versenynek hódoltunk, mert akkor az volt a levegőben. De a gyakorlati élet csakhamar kiábrándított s 1884-ben már megszorításokat kellett alkalmaznunk fenyegetett iparunk védelmére. Kivételképp azonban az 50-dik szakaszban egészen a szabad verseny elve maradt meg s ezért volt folytonosan bírálat, panasz és kifogás tárgya.

A kormány időközben meg is hallgatta ezeket, de csak részben. Mert a szakasznak csak a vásárookra vonatkozó rendelkezéseit módosította oly értelemben, hogy a helyi iparosok saját otthonukban az idegen és más városi iparosok versenye ellen némileg védve legyenek. Azóta ennél a pontnál megszűntek a rekriminációk, de annál hangosabban kitörték a vándoriparról szóló intézkedéseknél. Mert itt meg van engedve, hogy bárki, bárhol és bármikor mind a maga, mind a mások készítményeire minták előmutatásával is megrendeléseket gyűjthessen.

Mit jelent ez a szabadság, a mi viszonyaink között? Azt, hogy az idegen ipart rázuditottuk hazai iparunkra. Azt, hogy egyenlőtlen versenyt, egyenlőtlen erőket állítottunk szembe s ez által a fejlettebb idegen, különösen osztrák iparnak alkalmat nyújtottunk arra, hogy saját iparunkat elnyelje. S ez jóformán el is nyelte. Mert ügyükeivel elárasztotta az egész országot. A vigécz elkalandozik oda is, a hol a madár se jár. Es addig nem tágit, a mig vagy nem rendelünk, vagy ki nem lökjük. De a magyar vendégszeretet és gavalléria inkább cselekszi az elsőt s csak végső esetben a másodikat.

Kiszámíthatlan az a vér, a mit a vándoripar utján évenként veszítünk. Mert a tolokodás és a rábeszélés oly vásárookra csábít, a mikre nem is gondolunk s a mik nélkül nagyon el tudnánk lenni, ha az ügynök ránk nem nyitna. Vagy, ha a

szükség is vezet valaminek a beszerzésére, folyamodnánk a helyi, mindenesetre a hazai piacchoz, mig így az ügynök idegenbe viszi pénzünket s ez által a legtöbbször megkárosít minket is, mert nem a megrendelt minőséget küldi és a törvénykezés nehézségei miatt meglegszünk a boszankodással, — de fölszivja a hazai üzleti élet táperezjét is, mert megfosztja ezt a forgalomtól és nyereségtől. Ne mondja itt senki, hogy hiszen az ügynökök nagy részét Budapest szolgáltatja s ilyeneket bármily vidéki piac is küldhet ki.

Az elsőre csak annyit jegyzünk meg, hogy a fővárosi piac nagyobb része az osztrák gyáripár és a bécsi kereskedelem fiókja, tehát a végeredményben mégis csak kiviszi pénzünket az országból. A másodikra nézve elég annyit felelnünk, hogy hiábavaló a lehetőség, ha hiányzik a tehetség. Ez is azok közé a viszonyosságok közé tartozik, melyeknek előnyeit nem élvezhetjük, de hátrányait annál inkább szenvedjük.

Ne is következtesse senki e javaslat előterjesztéséből azt, hogy ez az egész ipartörvény módosításának elodázását jelenti. Nem. Ez csak azt jelenti, hogy Hegedüs a legégetőbb bajokon segíteni kíván addig is, mig az egész törvény revíziója napirendre kerülhet, ami már nemcsak tőle, hanem az általános viszonyoktól függ.

Az a kérdés, hogy e javaslat segít-e

TÁRCZA.

A szép Urféma.

Irta: Hankonyi Emma.

Mesélni fogok önöknek, kegyes engedel-mükkel, Murghul khánról, a bölcs és nagyhatalmu Dzseder szultán fiáról, aki híres vitéz és nagy hódító hírében állott. A mi nem gátolta abban, hogy ne legyen folyán kérlelhetetlen, kapzsi zsivány, amilyen csak egy tatár lehetett, tiz-tizenkét száz évvel ezelőtt.

Egyszer azonban, nem tudom kimagyarázni, miként mélységes bánat vett ezen a tatáron hatalmat. Akkora bánat, hogy miatta elfeledett minden egyebet. Nem üzött vadat, nem járt rabló kalandra. Naphosszat henyélt a sátorában. Gyötörte a szolgálait és átkozta azt a per-czet, amidőn Urfémát megpillantotta.

Urféma rabszolga volt. Zsákmány, mint a többi fehércseléd, akiket a khán maga gyönyörűsége végett az udvarában tartott. De Murghul szerette Urfémát és Urféma nem szerette Murghul khánt.

A férfi, a ferdenézésü, erős, vad legény minden áron akarta, hogy a lány viszont szeresse őt. A gazelia szemü szép leány pedig, aki karcsu volt és erős, mint a palma s oly ravasz, akár egy macska, hideg maradt minden hízlegésre. Kinevelte a legszörnyűbb fenyegetéseket és makacsul daczolt haraggal, erőszakos-

kodásokkal, anélkül, hogy kárát látta volna vakmerőségének.

Murghul dühöngött és mégis tehetetlen volt ennyi asszonyi csökönyösséggel szemben. Hatalmában volt a lány, meg is ölelhette volna. De minthogy vizsontszerelmet akart, nem pedig a kedvese halálát, el kellett fojtania a haragot és újra meg újra megkísérelnie a csábítást édes szóval, amivel megint csak nem ment semmire.

Ez leverte a khánt, sőt elbutította. Hiába járultak ezután már eléje hegedüsök, tánczos-lányok, mesemondók, bűbajos mesteremberek. A félelmes ur csak megült egy helyt, mint a faragot kép és nézte a semmit.

Végül jött egy toprongyos dervis. Valamely koldusszerzet, akinek nem volt anyja sem, hogy a Murghul khán emberei érdemesnek tartották volna bántani. Nagy merészen odatelepedett hát a khán színe elé és rakosgatni kezdte egy koczkás fadestkán a fehér és fekete babáit. Felállította őket, ide-oda lökte a koczkákon át, amig egyszerre csak feldöntötte mindet a saktáblán.

A figurák kopogására fölmeszelt ám Murghul khán.

— Mit mivelsz, ember, — kiáltott az idegenre.

— Játékot hoztam neked Uram, — felelte amaz.

— Vidd a játékodat városi embernek. Hiszen ez kalmároknak való.

— Tévedsz, nagy fejedelem. Ez háborusdi

éppen. Nincsen ehhez annyi köze a városban lakónak, mint a vitézeknek. Ez a fortélyok cselek jeles játéka. Meggyógyított egy indus radzsát, aki a maga lelkének a betege volt. Játsszák mindenek, de ha rám figyelsz, hatalmas Ur, te fogod legjobban tudni az egész világon.

Igy beszélt a dervis a khánnak sokáig s mivel olyant mondott, amiről Murghul khán emberei soha sem beszéltek, lekötötte figyelmét magának. Murghul khán megnézte a koczkás fatáblát, rá vigyázott, milyen az elefánt útja, milyen a királyé és milyen vezéré. Mivel már jól megtanulta az egész játékot, a dervis felszedelődzött, hogy utnak ered.

— Kivánj magadnak valami jutalmat játékért, — mondotta neki a khán. — Aká mennyit kívánsz, megadom. Mert magam úgy voltam veled, mint a te indus királyo akinek a lelkét gyógyították meg ezek a kocsiny fakatonak.

— Nagy uram, — felelte a dervis. — Nem fogok többet kérni, mint az a dervis, a hajdani radzsának először hozott ilyen táblajátékot. Tudod-e, mi kellett annak? Nem volt neki más kívánsága, mint hogy erre a fekete koczkára szélről a sarokban egy szem buztegyenek, a második sötét koczkára kettőt, harmadikra négy buzaszemet. Es így tovább végig, mind a hatvannégy koczkán, oly formán, hogy mindig a következő koczka előbbire esett buzaszemnek a kétszeresét kap

TÁVIRATOK.

A delegációk.

Budapest, május 8. (Saj. tud. távirata.) *Goluchowsky* gróf külügyminiszter és *Kállay* közös pénzügyminiszter a delegációk ülésére csütörtökön Budapestre érkeznek.

Egy tábornok halála.

Trieszt, május 8. (Saj. tud. távirata.) *Hotze* Frigyes altábornagy, itteni hadosztályparancsnok ma meghalt 61 éves korában. Az elhunyt a Lipót rend és 2. osztályú vaskorona rend lovagja volt.

A Vezuv kitörése.

Nápoly, május 8. (Saját tud. táv.) A Vezuv kitörése ma igen veszedelmes mérveket öltött. Katasztrófától tartanak.

A pestis.

Bécs, május 8. (Saját tud. távirata.) A Wiener Zeitung a belügyi, kereskedelmiügyi és pénzügyi minisztereknek egy rendeletét közli, a mely a Port Saidban előfordult pestis-esetek miatt megtiltja bizonyos Egyiptomból jövő áruk és tárgyak behozatalát és átvitelét.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 8.

Azokat a híreket, melyeket most a dél-afrikai hareztérről kapunk, rendkívül nagy óvatossággal kell fogadni. Az angolok szörnyen ujjonganak *Roberts* lord gyors előnyomulásán s ha eddig félrevezették távirataikkal a világot, most megteszik azt kétszeres adagban.

Kikürtölték, hogy Mafeking elesett és hogy közel háromezer burt *Lemmer* parancsnokkal együtt elfogtak. Egy szó sem igaz ebből a táviratból. Mafekinget még mindig szorongatják a burok, pedig az ango-

Eredj, mert ha maradsz, a halálnál is rosszabb sorsod lesz; utolsója leszel az utolsóknak.

Urféna busan fordította meg öszvérét és megindult vissza, koldult élelmen, erdei gyökéren elősködve.

A barom kidőlt az uthan. Akkor gyalog vánszorgott. Izdegerd otthonához közel már nem bírta tovább. Láz gyötörte, lerogyott s várta a szabadító, vigasztaló halált, aki véget vet minden kinnak.

Izdegerd úgy találta holtan egy forrás mentén, amint kereste, hívta az erdőn. Azt hitte eltévelygett. Megsíratta és betemette egy fa odvába, amelyet beföntak bódító folyondárok és munkája végeztével odajött nevével szólni az ekhót.

Semmi közöm Murghul khánhoz, sem a szépséges Urfémához, sem Izdegerd herceghez, aki követ fejt. Nem tudok róluk semmit.

En csupán csak mesét akartam mondani, mivel a novellát manapság úgy sem olvassák. Talán kivételképpen még ha némely asszony, aki unatkozik és nincsen módja átélni szép, de veszedelmes számárságokat. De ez sem bizonyos. Ám a felől biztosíthatok mindenkit, hogy a beszédem mese köntösében szomorú valóság lakozik. Tanum rá, egy kopott bársonykanapé, egy halom női hajtól zsíros zselyempárna és két igen kopott vénasszony, akik anyira megszokták a szintelen siránkozást, hogy nem tudnak vele immár felhagyni.

Különböleg egyedül a végében tér el az eset a mesétől, egy nagyon keveset. Az életben ugyanis az elvesztett illúziók útja nem a vigasztaló halálhoz vezet, hanem vissza, az iratmáshoz, a nyelvleczkéhez. Akarom mondani: a kötőréshez.

lok megvannak már ott tizedelve és újabb hírek szerint a láz is egyre jobban terjed a városban.

Az sem igaz, hogy *Roberts* lord nagy diadalokat aratna előnyomulásában. *Botha* főparancsnok tervszerűen huzza vissza a bur csapatokat a tulerő utjából s ugyszólván kardcsapás nélkül engedi át pozícióit és csalogatja felfelé az angolokat olyan helyre, a hol összeütközésre siker kínálkozik.

Minden el fog dőlni a Vaál partján, a transzváli határszélen.

Mai távirataink a következők:

London, május 8.

Roberts lord feltűnő gyorsan menetel előre csapataival. Az ő hadteste *Polecarew* tábornokkal a centrumban, *Hutton* tábornokkal nyugoton, *Maxville* keleten és *Mavelle* a tartalékban Branfort bevételekor még 25 mértfölddel vissza volt maradván és ma már a Vet folyón jóval túl, Smaldeeknél fekszik.

French lovasdandáráról ma még nincs hír, hogy sikerült-e az utjába került bur csapatokat elfogni, vagy elkergetni.

Brandfort ellenállás nélkül jutott az angolok kezébe. A város lakói, épp úgy, mint annak idején Bloemfonteinban, elébe jöttek a csapatoknak és őket barátságosan fogadták.

A Vet-Rivernél történt összeütközés alkalmával *Hutton* dandára oly hirtelen vetette magát a burokra, hogy az idegen katonai attasék, kik a burok jobb szárnyán foglaltak állást, alig bírtak elmenekülni a tűzvonalból.

A hangulat csapataikban igen emelkedett. *Roberts* lord reméli, hogy minden nagyobb fáradság nélkül feljut Kroonstadig. Komolyabb ellentállás csak Kroonstadon túl, a Vaal folyónál várható.

Steyn elnök még mindig Kroonstadban van.

London, május 8.

A *Times*-nek jelentik Mafekingből, hogy ott a láz egyre terjed.

London, május 8.

Katonai szakkörökben azt hiszik, hogy a burok Kroonstad-tól legfeljebb *Genevåg*, mely 51 mértföldnyire fekszik északra Smaldeeltől, fognak ellentállni és akkor Kroonstad-ot kiüritik, hogy a Vaal-partjának északi részéig vonuljanak vissza és ott egy másodszori védő állást foglaljanak el. Azt hiszik különben, hogy *Thabanehu* és *Winburg* között bur csapatok maradtak vissza, melyeket még elfoghatnak.

Zarándokolás a ravatalhoz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 8.

Valóságos nemzeti zarándoklás indult ma meg *Munkácsy* Mihály ravatalához. A városligeti műcsarnok gyászpompájával szinte meglepte a közönséget, mely reggel 8 órakor nagy tömegekben indult ki, hogy lerója a kegyelet adóját a nagy mester iránt.

A műcsarnok előtt óriási fekete katafalk áll. A gulaszerű építményen nyugszik a hatalmas római szarkofág, amelyet klaszikus régi emlék után, három nap alatt gipszből mintázták *Stróbl* Alajos és *Fadrusz* János szobrászok. A szarkofág fehér színe meglepő ellentétben van a katafalk fekete zord külsejével.

A szarkofág négy sarkán aranyos edényekben áldozati lángok égnek. Ezek az edények hű másolatai az Attila kincseiként a nemzeti muzeumba őrzött híres műkincseknek. A katafalk elő részén gyászfátyollal letakarva

arany keretben látható *Munkácsy* Mihálynak domborművé mellképe.

A műcsarnok lépcsőfeljáratánál két oldalt triposzokban ég az áldozati láng. A főhomlokzat oszlopcarnoka fekete drapériával van bevonva. A lépcsőcsarnokból a műcsarnok termén át alagutszerű fekete posztóval bevont folyosón vezet a ravatalos terembe. E folyosó hosszában *Köpf* és *Gersich* rendőrfelügyelők vezetése alatt diszruhás rendőrök, továbbá az *Entreprise* házitisztjei alkotnak diszkordont.

A műcsarnok félkör alakú szobortermé, melyben a ravatal áll, megkapó gyászpompával ékes. Az oszlopokat valamint a falmezőket köröskörül gyászfátyol borítja. A színek komorságát enyhíti a sok disznővény, nyiló virág, a rengeteg sokaságú koszorúk tarkasága.

A lépcsőzetes ravatalon fekszik a tölgyfakoporsó, a melyet az éjszaka nemzeti színű nehéz selyem trikolorba burkoltak. Rajta csupán *Munkácsy* lilaselyem szalagos koszoruja és bokrétája van. A ravatal lábánál bibor vánkoston fekszenek *Munkácsy* érdemrendjei. Két oldalt a földön terül el a magyar képviselőház nemzeti szalagos és Budapest fővárosnak a város színeiben pompázó óriási koszoruja.

A koporsó körül négy sorban viaszgyertyák égnek, de a terem misztikus fényét a villamos lámpák szolgáltatják, a melyeknek üvegburkát, mint a teremnek üvegtetőzetét lilaszínű selyemmel vonták be.

A koporsó két felén a képzőművészet egyesületének tagjai közül *Brasch* Gyula, *Bruck* Miksa, *Grünwald* Imre, *Karvay* József, *Hegedüs* László, *Rubovics* Márk állottak diszorséget, mögöttük sorakozott az egyetemi ifjuság nyolcz képviselője fekete diszmagyarban, a gyászjelvényeivel s kivont karddal.

A műcsarnok előtt már kora reggel gyülekezni kezdett a közönség, hogy a 9 órai megnyitáskor bejuthasson a ravatalos terembe. A közönség tiszteletteljesen nyitott utat a mester családjának, mely először lépett a terembe. Sorjában jöttek *Munkácsy* Mihály özvegye, *Munkácsy* Emil, a mester bátyja, *Zsilinszky* Mihály államtitkár és neje, dr. *Dirner* Gusztáv és neje, *Alexei* Pál luxemburgi ügyvéd, továbbá a család többi tagjai. A gyászoló rokonok egy félórát töltöttek imádságba merülve a teremben, a hová ezután a rendőrség kétszázanként eresztette be a közönséget. A résztvevők közt voltak *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, *Andrássy* Tivadar gróf, *Molnár* Viktor min. tanácsos, dr. *Kadocsa-Lippich* Elek min. oszt. tanácsos, *Berzeviczy* Albert, s a művészegyesületek képviselői.

Noha tíz óra tájban megeredt az eső, azért egész délelőtt egymást érték a részvéltelátogatók akik megindultan tekintették meg a ravatalt. A közönség felvonulása és távozása a legsebbebb rendben folyt le.

A ravatalra újabban a következő koszorúk érkeztek: A magyar országgyűlés képviselőháza — *Munkácsy* Mihálynak, a Budapest székesfőváros közönsége — *Munkácsy* Mihálynak, Művészleked nagyságának hódol — Szeged szab. kir. város, Budapesti-Ujságírók egyesülete, Országos képzőművészeti társulat, Petőfi társaság, Magy. Tud. Akadémia, Orsz. Pázmány-egyesület, Jókai Mór, Mednyánszky László, Harkányi Frigyes báró, Splényi Ödön báró és családja.

A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsához ma délben *Balla* Vilmos és *Grosz* Andor tőzsdetagok folyamodványt nyújtottak be, a melyben kéri a tőzsdé vezetőségét, hogy *Munkácsy* temetése idején, vagyis szerdán délután a gabonacsarnok helyiségei zárva maradjanak.

lokatára, mert megérdemli Munkácsy Mihály is, meg az az ódon épület is azt a megtiszteltetést.

Az ötvenes években még erős vára volt az iparosságnak a czéh-rendszer. Nem csak a mesterlegény, de a mesterinas is tudta már azt, hogy ha rajzolni jól nem tud, nem lehet mester. És mert minden jóra való mesterlegény végczélja a *remekelés*, a mesteri jog megszerzése volt: minden idejét munkáján és a rajzban való tökélesítésére fordította.

Boldogult Nagy Péter rajzmester, ki 1852-ben jött Győrből Aradra, rendkívül sokoldalú tehetséggel bírt. Első ízben több éven át egymaga tanította az ács, kőműves, asztalos, lakatos, kovács, kerékgyártó és hintó-csinálókat rajzolni. S minő eredménnyel! Megmondhatják mindazok, akik hozzá jártak.

Tanítványai határtalanul szerették. És noha a pálcza-büntetés még elő-elő fordult akkor az iskolákban, egyetlenegy esetet tudok csak, hogy azt alkalmazta. Nagyon meg kellett valakinek bosszantani, ha egyszer-egyszer e szavakra fakadt:

— Edd meg a szappant, te csipisz ember!

Az ötvenes évek utolján, s a hatvanas évek elején az ácsok és kőművesek buzgókodtak a legjobban. Azok között is az országos nevű műépítészünk *Cziegler* s a vele lépést tartó *Horváth*. *Cziegler* kőműves, *Horváth* ács-pallér volt. Saját rajzaik után vékonyra gyalult fenyőfa lécekből kisebbített méretekben gyönyörű tornyokat és háztető-szerkezeteket csináltak. Legnagyobb szabásu munkájuk egy remek kivitelű, a magyar czimert és koronát ábrázoló háztető szerkezet volt. Ez a fa-korona a rajzterem plafonjára volt kötelek segítségével felhuzva. A falakra pedig a jobb rajzoló „egzamen“-re készült és keretbe foglalt rajzai voltak felaggatva, diszitéseül a rajzteremnek, buzdításául a tanulni vágyó mesterinasoknak.

Boldogult Nagy Pétert abban az időben hálás tanítványai, köztük *Ring* Béla, *Kiss*, *Hideg* és mások nevenapja alkalmával egy-egy közösen készített szép rajzzal lepték meg, mi által az öregnek igen nagy örömet szereztek. Fesztellen író-asztalának egyetlen fiókja valószínű zsidó volt. Telestele volt az kimondhatlan össze-visszaságban rajzokkal, fényképekkel (ezeket különösen nagyon szerette) s a jó isten tudja mi mindennel. Abban a fiókban csak ő találta meg azt, a mit keresett. Ritka embernek adta át az iskola kulcsát és még kevesebbre bizta az iskola bezárását. Ezt ő maga és mindig a legnagyobb gonddal tette meg.

Nagy Péter halálával, de különösen az iskola átalakításával, s az új rendszer életbe léptetésével a szép fa- és rajz-minták a padlásra kerültek, elkallódtak. Ki is becsülné azt ma már valamire, kivéve, ha köztük feltalálható lenne az a sok rajz, a miket egykor Munkácsy Mihály készített.

Karzati botrány

az osztrák reichsrath ülésén.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 8.

A reichsrathban, a melynek ülészatkát ma megnyitották, megkezdődött ismét a *hecz*, ez a speciális ausztriai mulatság. A csehek kezdtek avval, hogy nem kevesebb mint 2758 petíciót terjesztettek a Ház elé, s ezek ügyében mindjárt név szerinti szavazást provokáltak. A németekkel teli karzat erre a cseheket olyan szidalmakkal tisztelte le, a milyenekhez ezek a Reichsrathban sem igen szoktak. Csehek

és németek veszekedvén természetesen a zsidók szidalmazása sem maradt el, s ebben mind a két ellenfél megtalálta a közös terrenumot.

Részletes tudósításunk a következő:

Délben nyitották meg a Reichsrath ülését. Az elnöki enunziáció után *Körber* dr. miniszterelnök szólalt fel, s hosszabb beszéd után benyújtotta a cseh-morva nyelvtörvényjavaslatokat és a Csehország területi beosztásáról szóló törvényjavaslatot. Beszéde végén annak a reményének adott kifejezést, hogy a Reichsrath most végre megkezdje üdvös munkásságát.

Erre a reménységére azonnal megkapta a czáfolatot. Felolvasták a beérkezett irományok jegyzékét. Ezek közt van az ifju csehek 2758 petíciója.

Szólásra negyvennyolcz ifju cseh jelentkezett. Legelsőbben *Pacall* dr. állott fel s név szerint való szavazást indítványozott arra nézve, hogy a petíciók a naplóhoz legyenek-e csatolandók, vagy sem. *Pacall* beszéde után borzasztó lármát tört ki a karzaton. Minden felől az hangzik:

— Pfüj csehek! Ki a csehekkel!

A teremben az ifju cseheken kívül kevés képviselő volt. Némán néztek fel a karzatra és nem reagáltak a szidalmakra. Az elnök e közben elrendelte a karzatok kiürítését. Csakhogy míg ez keresztülvihető volt a zürzavar még fokozódott.

— Hazaárulók! Néprontók, népcsalók! — zugott a sok szidalom. Aztán éktelen füttyüléssel, lármával igyekeztek az ifju cseh képviselőket sodrúkból kihozni.

— A zsidó csehek naponta 10 forintot lopnak el tőlünk — hangzott ki a zürzavarból egyszerre élesen a vád.

E közben megjelentek a parlamenti biztosok és szolgák és kitaszították a lármázó közönséget. Sokan erőszakkal szegültek ellene a karzatok kiürítésének s úgy kellett őket kihurczolni. Vagy tíz perczig tartott ez a dulakodás.

Mikor a karzat már kiürült, akkor a képviselők közé ment át a gyalázkodás. Belépett a terembe *Wolf* és elkiáltotta:

— Prágában a csehek hitvány csöcselékkel töltik meg a karzatos, itt azonban a nép szava nyilatkozik meg.

Az elnök most újból megnyitotta az ülést, a mely eddig a névszerinti szavazás okából fel volt függesztve. Megnyitás után a keresztény szociálisták el kezdtek kiabálni a csehek felé:

— Naplopók, bitangok, a kik lopjátok a parlament idejét s gátoljátok a komoly munkát.

Erre a csehek hasonló gyöngédséggel feleltek s az elnöknek nem csekély dolga volt, míg valamelyes rendet tudott teremteni. Főképen *Stranzky* dr. és *Bielohlavek* tüntek ki a veszekedők között. *Bielohlavek* ezt kiáltotta *Stranzky*knak:

— Naplopó zsidó, kikell innen lökni! Komisz zsidó, népcsaló!

Vogelmeyer kontrázott neki:

— *Stranzky* tolvaj zsidó, lopja a napidiját!

Ezen a hangon szórakoztak még jó darabig, míg az elnök valahogy keresztül tudta vinni a névszerinti szavazást.

Osztrák kormánykörökben nagy lehangoltságot keltett, hogy a reichsrath mindjárt az első napon ennyire züllött viszonyokat mutatott fel. A *Neue Freie Presse*

ugy értesül, hogy parlamenti körökben, jobb és baloldalon egyaránt az a nézet, hogy az obstrukció folytán a parlamenti helyzet szanálásának egyetlen módja a reichsrath feloszlatása. Ez azonban tekintettel a most egybeülendő delegációkra, csak a delegációs tárgyalások befejezése után fog bekövetkezni.

A rabbi nem esküszik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

Kinos incidens játszódott le ma a nagyváradi királyi járásbíró egyik tárgyaló termében, a hol *Bessenyei* Elemér járásbíró tárgyalta a *Knöpfler* Vilmos által *Lipschitz* Lipót ellen megindított keresetet. Ebben az ügyben a felperes kívánságára tanuként beidézték *Fuchs* Mór, a nagyváradi orth. hitközség fő-rabbiját. Vallomásának megtétele után *Bessenyei* járásbíró felszólította a rabbit, hogy vallomására tegye le az esküt.

Fuchs Mór főrabbi kijelentette, hogy a kívánt esküt készséggel leteszi, de kérte a bírót, hogy *kalapját a fején tarthassa*, mert az orthodox zsidó vallás szabványai *tiltják azt, hogy fedetlen fővel esküdjék*.

Bessenyei járásbíró: Nagyon sajnálom, de kénytelen vagyok felhívni a tanu urat, hogy a törvény szabályai szerint fedetlen fővel tegye le az esküt.

Fuchs Mór főrabbi: Azt hiszem, hogy a törvény intenciója az, hogy fedetlen fővel a bíróság képviselője iránti *tiszteletből* kell az esküt letenni. Bíró ur nem vonhatja kétségbe nálam ezt a tiszteletet, mikor én csupán vallásom parancsához akarok ragaszkodni és tisztán ezért nem esküszöm fedetlen fővel.

Bessenyei járásbíró: Most már 50 korona pénzbírság terhe mellett hívom fel a tanu urat hogy az esküt fedetlen fővel tegye le.

Fuchs főrabbi: Nekem vallásom tana szent. Az esküt bíró ur által kívánt módon nem teszem le.

Bessenyei járásbíró: A tanu urat tehát másodsor is felhívom 100 korona pénzbírság terhe mellett, hogy az esküt a törvény által megszabott módon tegye le.

Fuchs főrabbi: A törvényt tisztelem, de Istenem parancsát meg nem szegem. Az esküt nem teszem le.

Bessenyei járásbíró: Harmadszor 150 korona pénzbírság mellett hívom fel a tanu urat . . .

Fuchs főrabbi: Sajnálom, de harmadszor sem lehet más a válaszom . . .

Ezen közben a tárgyaláson jelen volt *Weimann* Jenő ügyvédjelölt azt a propozíciót tette, hogy talán letehetné a rabbi az esküt, a rabbi által viselt kis bársony sapkában. *Bessenyei* járásbíró ezt a propozíciót el is fogadta. A rabbinál azonban nem volt a bársony sipka. Erre, hogy a kinos jelenetnek valahogyan véget vessenek, a tárgyaláson szintén jelen volt *Berliner* József kereskedő felajánlotta, hogy elmegy a rabbi lakására és elhozza a bársony sapkáját. *Fuchs* Mór főrabbi azonban ezt az ajánlatot nem fogadta el, hanem a következő kijelentést tette:

— Nem esküszöm sapkában sem, csak kalapban, teljesen fedett fővel, a mint azt vallásom előírja. Végre elvi jelentőségű döntést akarok provokálni ebben a vitás kérdésben.

Bessenyei járásbíró erre 200 korona bírságra ítélte a rabbit, a ki a járásbíró végzése ellen felebbezést jelentett be. Ennek folytán ebben az érdekes ügyben a kir. törvényszék felebbezési tanácsa fog legközelebb dönteni.

HIREK.

Jolánka arcképe.

— Aradi emlék Munkácsyról. —

Sok érdekes emléket elevenítettek fel mostanában Munkácsiról, de kevés közöttük olyan érdekes, mely Aradon történt vele gyermekkorában s melyre poétikus színezete von kedves, ragyogó zománcot.

A *Templom-utca* egyik régi házában, melynek most az a fő nevezetessége, hogy évenként, a zsidó husvét előtt macseszt sütnék benne, állandó vendég volt Munkácsy Mihály, azaz még Miska, ki akkoriban rajziskolai növendék volt. A mondott ház udvarában naponként vigjátékot rendezett Munkácsy, nálaál fiatalabb barátaival, kik között volt *Sarlot* Domokos Aradváros mostani főkapitánya, *Popovits Pecczy* István és *Herczeg Géza*, előbbi jelenleg ujvidéki polgármester, a másik orosházi ügyvéd.

Ott lakott akkor özvegy *Kosztolányiné*, ki nagyon szerette a Miskát és sokszor meghívta ebédre, vacsorára. Egyáltalában rokonszenves alak volt a fiatal Munkácsy az udvarban s már akkor is bámulták rajz művészetét.

Még nagyobbra nőtt azonban Munkácsy egy napon az egész környezet előtt, mikor egyszer a művészetén kívül talán más valami is járult egy kép megrajzolásához. Hogy mi lehetett ez a más valami, eltalálni nem nehéz, ha megmondjuk, hogy a kép egy szép fiatal leányt ábrázolt.

Kristyóry Jolánka volt a kép eredetije, kiből, azóta özvegy *Nigreisz* Lászlóné lett s talán nagymama is már. Egy délután modellt állott a Jolánka s Miska egy-kettő lekapta s ott mosolygott a papíron a szép leány fej, mosolygott tavaszi derűvel, ragyogó szemmel, olyan volt, mintha élne.

— Mintha élne. Ezt mondták az udvarba járó fiúk is, meg a nénik, bácsik is és mind akik látták s a Miska igen nagygyá lett előttük. Már akkor a vig fogócskák és tűzvíz játékok idején érezték, hogy lesz belőle valami.

S lett is. Nagy, diadalmas bevonulás volt az, mikor művészetének delén eljött Aradra. Ekkor újra szerepe jutott a Jolánka arcképének. *Nigreisz* né megmutatta Munkácsynak, ki ráírta nevét a boldog gyermekkor emlékeztetőjére.

Most harmadszor is aktuális lett e kép, mint minden ami a mesterre emlékeztet.

— A tábornok a hatóságok fejénél. *Lehmann* Vincze vezérőrnagy, aradi dandárparancsnok, a napokban vette át a parancsnokolást. A tábornok ma délelőtt bemutató-látogatást tett a hatóságok fejénél: *Fábián* László főispánnál, *Salacz* Gyula kir. tanácsos, polgármesternél és *Dálnoki Nagy* Lajos alispánnál.

— Tisza Kálmán otthon. *Tisza* Kálmán nejevel, *Degenfeld* Ilona grófnővel tegnap este Nagyváradra érkezett, hogy meglátogassa legkisebb fiát, *Tisza* Lajos grófot, ki önkénytesi évét szolgálja ott a Vilmos-huszároknál. *Tisza* Kálmán érkezéséről nem értesített senkit, csak *Hlatky* Endre pártelnököt, de annak is megírta, hogy minden fogadtatást mellőzni kér, mert csakis a fiát jön meglátogatni. A vasutól *Tisza* Kálmán egyenesen a fiához utazott. Félóráig időzött itt az öreg és azután *Hlatky* Endrével együtt, úgy negyed hét órákor abban az egyszerű szürke ruhájában, amelyikben a vonaton utazott, felment a kaszinóba, a hol szeretetteljes óvációval, lelkes éljenzéssel fogadták. *Cziffra* Gerő alelnök üdvözölte pár szóval, aztán bevonult a „generális” a nagyterembe, hol dr. *Beöthy* László, *Szunyogh* Péter,

Sai Ferencz és *Hlatky* Endrével beszélgetett hosszabban. *Orley* Kálmán orsz. képviselőhöz, a mint meglátta, nevetve szólott oda:

— Már itthon korhelykedik?

— A közigazgatási bizottságra jöttem haza, kegyelmes uram! — magyarázza Nagyváradon tartózkodását *Orley* Kálmán.

— Az csak ürügy! — jegyzi erre meg dr. *Miskolczy* Ferencz.

Védeni kezdi erre a generális *Örleyt*:

— Ne bántsák szegény Kálmánt — ugymond — hiszen Budapesten azt mondják róla, hogy Váradra jár le mulatni, itthon azt tartják, hogy Budapesten mulat, tulajdonképp pedig soha senki sem látta mulatni...

Kellemes derű ömlött szét a társaság tagjain a sikerült apologia után. Tiszáék az estét otthon töltötték a legszűkebb családi körben, ma reggel pedig visszautaztak Budapestre.

— A város közgyűlése. Holnap, szerdán délután 4 órákor tartja Aradváros törvényhatósága május havi rendes közgyűlését. A tárgyszorozat első pontjában *Munkácsy* Mihály emlékével foglalkoznak. A tanács előterjeszti, hogy nyilvánítsa a közgyűlés részvétét a művész elhunytá fölé, miről átiratilag értesitse *Munkácsy* nejét, emlékét pedig iktassa jegyzőkönyvbe. A polgári és elemi iskolai igazgatók kérelme, igazgatói pótlékuknak a törzsfizetésbe, illetőleg a nyugdíjba való beszámítás iránt is tárgyalásra kerül. Ezt, az iskolaszék javaslatának értelmében, pártolólá terjeszti elő a tanács. — A „Diák-otthon” segélyezését nem ajánlja az előkészítő tanács a közgyűlésnek.

— A kereskedelemügyi miniszteri államtitkár. *Nagy* Ferencz dr. udvari tanácsos egyetemi tanár kereskedelemi államtitkárrá való kinevezését a legutóbbi miniszteri tanácsban történt megállapodáshoz képest a hivatalos lapban csak július havában teszik közzé. — miután a minisztertanács az új államtitkár ama feltételeit, hogy egyetemi katedrája fentartassék s hogy állását csak a tanév befejezésével foglalhassa el, elfogadta. Hir szerint az új államtitkár bevonulásával a kereskedelmi miniszteriumban egyéb személyváltások is történnek, a mennyiben *Cseörghő* államtitkár nyugdíjazásával *Mándy* Lajos dr. miniszteri tanácsost neveznék ki adminisztratív államtitkárrá.

— Tehát Magyarországon! *Szögyény-Marich* László berlini nagykövetség reggelijén történt ez az érdekes epizód. A reggeli után *Ferencz* József király ott a nagykövetségi palotában fogadta az osztrák-magyar kolónia küldöttségét is és néhány urat megszólított. A cercle közben az egyik urhoz ezzel a kérdéssel fordult ő felsége:

— Magyarországon született?

— Erdélyben, felség, — volt a felelet.

— Tehát Magyarországon, — szólt a király nyomatékos helyreigazítással.

— Ugron összeférhetlensége. Holnap kelene a képviselőház összeférhetlenségi bizottságának ítéletet mondania *Ugron* zabszállításairól. Mint tudósítónk táviratozza, valószínűleg újból elhalasztják az ítélekezést, mert *Rátkay* László, a megbízott előadó lemond tisztéről, *Rudnyánszky* az állandó előadó pedig nincs Budapesten.

— A nagyváradai sztrájk. A nagyváradai építőmunkások sztrájkja ma megszűnt. *Stavel* műépítész már reggel megadta munkásai kívánságait, *Rimanóczy* Guttmán és *Rendes* délután tárgyaltak és fogadták el a 10 és fél órai munkaidőt és 16 kr. óránkénti munkabért. Napközben a munkások a *Rédey* kertben voltak, s a szociálistákat kiverték maguk közül. Egy *Lázár* nevű budapesti újságíró szintén elzavartak. Holnap megkezdődik a munka.

— A rendőrséget megszorítják. Sokszor megemlékeztünk már arról a tarthatatlan állapotról, mely az aradi rendőrségnél uralkodik az új bűnvándi eljárás életbe lépte óta, ráháramló tulságos munka miatt. A főkapitány egy ízben már kért személyszaporítást a közgyűléstől, mire a törvényhatóság felirt a belügyminiszterhez, hogy a teher ellenében bocsásson megfelelő összeget a város részére. A kormánytól az a válasz érkezett, hogy a költséget viselje a város. Az év elején történt ez s azóta a rendőrség minden szaporítás nélkül végzi a teendőket. Ennek eredménye nem lehetett más, mint az a rengeteg hátralék, melyben a rendőrség uszik. *Sarlot* Domokos főkapitány most újra személyszaporításért folyamodik a közgyűléshez, melyet ez holnap fog tárgyalni. Az előkészítő tanács mai ülésén foglalkozott az ügygyel és azzal a javaslattal terjeszti a törvényhatóság elé, hogy a szükséges létszám emelést szavazza meg a közgyűlés, tekintet nélkül arra, hogy a miniszter ad-e segélyt, vagy nem. A rendőrség tényleg nem lehet tovább a mostani állapotban, mert majd valósággal elmerül a restaneciákban. A tanács, a főkapitány kérelmének értelmében egy alkaptányi, segédtszti, napidijas és két rendőr őrmesteri állás szervezését hozza javaslatba. Bár nagy anyagi áldozatába kerül ez a városnak, a közgyűlés, a közügyre való tekintettel, bizonyára megszavazza.

— Halálozás. *Kiss* István gyógyszerész, törvényhatósági bizottsági tag elhunytáról mélyen lesújtott családja a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Özv. *Kiss* Istvánné szül. *Horváth* Emma a maga, valamint az elhunytak gyermekei: *Dr. Kiss* Tivadar és neje szül. *Nyisztor* Flóra, gyermekeik: *Flóra* és *Erzsi*; *Kiss* Ernő és neje szül. *Nyisztor* Lujza; *Kiss* Klotild; *Kiss* István; *Kiss* Margit, nemkülönben a boldogultnak testvérei: *Kiss* Mihály nyugalmazott plébános és *Kiss* József szent Ferenczrendi áldozar névében is szomorodott szívvel jelenti felejthetetlen férje, illetőleg a jó atya, nagyatyja, kedves fivér és rokon *Kiss* István gyógyszerész urnak, Arad szab. kir. város törvényhatósági tagjának, folyó évi május hó 7-én esteli 7^{3/4} órákor, szívszélhűdés folytán, életkora 60-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó évi május hó 9-én délután 3 órákor fognak az *Andrássy*-tér 22. számú házból, római katolikus szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő családi sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő sztmise áldozat pedig folyó évi május hó 10-én d. e. 10 órákor fog a főt. *Minorita* atyák templomában az egek Urának bemutatni. Arad, 1900. május 8. Áldás és béke lengjen hamvai felett!

— Verekedés a bécsi egyetemen. A bécsi egyetemen — mint tudósítónk táviratozza — ma a német nemzeti párti diákok összeverekedtek a keresztény szociálistákkal. A botrányba a rendőrség is beleavatkozott, de ekkor a diákság egyesült erővel a rendőrök ellen fordult. Egyikük levette egy rendőr sisakját, mire a rendőrök elfogták. Társai erőszakkal szedték ki a rendőrök kezei közül és bevon-szólták az aulába, a hova a rendőrségnek nem szabad behatolnia.

— Házasság. *Laehne* Hugó, az aradmegyei gazdasági egyesület titkára, e hó 12-én köt házasságot Magyar-Ováron *Sporzon* Pál nyug. gazdasági akadémiai tanár leányával, *Margit* kisasszonnyal.

— Két hajócsatorna építése. A földmívelési miniszter — mint tudósítónk táviratozza — ma egy kommunikét tett közzé, amelyben az foglaltatik, hogy az országgyűlés által 1895-ben árvízvédelmi czélokra megszavazott 102 millió korona felhasználásával kiépített a Duna-Tisza és Duna-Száva közt hajózási csatornát. Az első Budapesttől indulna ki a Dunából, s másik *Vukovárnál* kötné a Szávát a Dunával össze. Előbbi 600, utóbbi 400 kilométerrel

vidíti meg az eddigi vízi utat. A két csatorna 1907-re készül el.

— **Horváth Paula — menyasszony.** Horváth Julát, az aradi színtársulat volt kiváló drámai művésznőjét, ki most a Kolozsvári Nemzeti színház tagja, tegnap este eljegyezte *Richtzeit* Arthur, a kolozsvári *Magyar Polgár* belmunkársa.

— **A megismételt mondás.** Az indiai alkirály egy napon, midőn már az éhínséget szenvedő huszonhét millió alattvalója csak kenyérért könyörgött. Angliához fordult segítségért. És Anglia, a nagy, a hatalmas és gazdag Anglia az éhezőknek azt a választ adta:

— Pénzem nincs, mert az afrikai hadjárat lelemészti mindenemet, amit tehetek, az nem egyéb, mint az, hogy *imádkozni* fogok értetek.

Ugy látszik, hogy a brittek imáját az ég meghallgatta, mert a németek — mint azt mai lapunkban megirtuk — megkönyörültek a szegény éhezők indusokon és félmilliót küldtek az alkirálynak, a szerencsétlenek számára. Vilmos német császár, egy sürgőnyt is menesztett az alkirályhoz, melyben egy angol közmondást citált: *Blood is thicker than water.* (A vér vastagabb, mint a víz, azaz magyarosabban, a vér nem válik vízzé. Ezt a citátumot a német császár már használta 1896-ban, midőn az angol hajóépítők egyesületének üdvözlő sürgönyére válaszolt. No de hát egy császárnak is van annyi joga, hogy olykor megismételje magát.

— **Följelentés egy biztosítási ügynök ellen.** Egyik biztosítótársaság szegedi főügynöksége feljelentést tett Faragó László szegedi lakos ellen, aki nála mint ügynök volt alkalmazásban. A följelentés szerint az ügynök még a múlt év novemberében egy Grósz Sándor névre szóló 6000 koronás életbiztosítási kötvényt nyújtott be a fioknál, amely ez ügyeletért 100 korona jutalékot fizetett ki neki. Most rájött a fiók, hogy Grósz aláírása hamis, így az ügynök ellen, aki még 400 korona előleggel sem tud elszámolni, csalás és sikkasztás miatt bünvádi följelentést tett.

— **Öngyilkos földbirtokos.** Máramaros-Szigetről táviratozza tudósítónk, hogy ott ma öngyilkos lett Szaplóczay Pál, dragoméralfvai előkelő földbirtokos. Szaplóczay előkelő szerepet játszott a megyei életben, s közbecsülésben állott. A régi nemes Szaplóczay család sarja. Apja Szaplóczay Pál, anyja Perényi Anna bárónő, pár év előtt egy napon haltak meg egyszerre. Öngyilkossága okát nem ismerik.

— **A battonyai sikkasztó.** Megirtuk, hogy Ganzel Lázár könyvelő sikkasztott a battonyai takarékpénztárban és megszökött. A derék ur elment Szegedre, a hol két napig mulatott. Volt a kereskedelmi iskolában bizonyítványért és kártyázott uri nyugalommal a kávéházakban. A gyanus alakot följelentették a rendőrségnél, de a rendőség előbb Battonyáról informáltatni óhajtottta magát. Ganzel pedig időközben megszökött. A sikkasztót most a vizsgálóbíró közzéteti. A nyomozó levél szövege ez:

Sikkasztás és magánokirat hamisítás büntetével terhelt Ganzel Lázár ellen, ki alaposan gyanusítottatik, hogy a battonyai takarékpénztárnál, mint könyvelő sikkasztott s magánokiratot hamisított, a vizsgálati fogság elrendeltetett. Minthogy terhelt, akinek személyleírása alább közöltetik, a vizsgálat során megszökött, felhivatnak az összes bírói és közigazgatási hatóságok, hogy nevezettet tartóztassák le s a legközelebbi kir. járásbíró vagy kir. ügyészség fogházába szállítsák és erről a szegedi törvényszéket értesítsék. Személyleírás: Kora 28 éves, testalkatu vékony, magassága közép-alacsony, homloka magas, haja fekete, felfelé fésülni szokta, szeme fekete, szája kicsi, arcza

hosszas, orra sas orr formájú, arcza sovány, halvány, állítólag pirosítani szokta, anyanyelve magyar. Különös ismertető jele: kalapját feltűnően félre vágva viseli, ruházata, fekete kalap, hamufekete borzas kabát, pantalló, kabát fekete sárga csikkal.

— **A József-nádor malom csatorna** társulat e hó 14-én tartja rendes tavaszi közgyűlését a vármegyeház nagytermében. A napirend egyik legérdekesebb tárgya, a Tagányi Sándor dr. társulati ügyész lemondása folytán megüresedett ügyészi állásnak választás útján leendő betöltése, mely állás 1200 korona kész fizetés és egyéb jövedelmekkel van dotálva. Az érdekeltség József főherceg, Sulkovszky herceg, Wenkheim Frigyes gróf, Edelsheim-Gyulai és Solymossy bárók uradalmi, továbbá Barkassy, Hermann, Poszert, Cunert, Roth, Erkel stb. birtokosokból áll.

— **Jósika Miklós br. halálához.** Jósika Miklós báró holttestét, a ki tegnapelőtt oly tragikus módon halt meg, a törvényszéki orvostani intézet orvosai nem bonczolták föl, mert a halál oka nyilvánvaló volt.

— **Emlékünnepély.** Bold. Deutsch Ignác, az izr. árvaház alapítója emlékének tiszteletére az árvaházban szerdán május 9-én esti 7 órakor és a zsinagógában csütörtökön, május 10-én d. e. 11 órakor kegyeletes emlékünnepély fog tartatni.

— **A főnyeremény örültje.** Halián Róza fővárosi cselédleánynak volt egy vörös kereszt sorjegye. A minap az újságok közölték ennek a számát, mint a melyre a főnyeremény esett. A leány gazdája olvasta ezt, s elmondta a leánynak. Ez bankárhoz rohant, de ott azt a szomorú értesítést kapta, hogy tévedés van a dologban, az újságban sajtóhiba esett. A leányt ez a csalódás buskomorrá tette. Ma a gondozására bizott gyerekekkel le akart ugrani a harmadik emeletről. Szerencsére még idején észrevették és visszautasították. A szerencsétlen leányt bevitték az örültek házába.

— **Földön hurczolt halott.** Klemm József eleki gazda ma reggel kocsin ment ki bankuti bér-földjére, hogy ott a földet megmunkálja. Magával vitte két kis gyermekét is, kik közül az egyik két, a másik három éves. Délben jöttek vissza; a kicsik édesdeden aludtak a kocsiiban. Elektől nem messzire Klemmet szívszélhűdés érte. A szerencsétlen ember lebukott a lovak közé, majd a kerék alá, a mely keresztül ment a nyakán. A lábaira tekerődött gyepőlőnél fogva így vonszolták magokkal a lovak vagy kétszáz lépésnyire a halott embert. A két kicsi akkor is nyugodtan aludt. A kocsiival szemközt jött Striffler Miksa eleki lakos, ki Klemm borzasztó helyzetét látva, a lovakat rögtön megállította, a halottat feltette a kocsi s úgy hajtott haza. A szerencsétlen ember halála iránt általános a részvét.

— **Sikkasztó aljegyző.** Diósgyőrön Albart Ernő aljegyző 2000 koronát sikkasztott el és megszökött. Azt hiszik, hogy Amerika felé vette útját.

— **Lábmosság a vicinálison.** Mulatságos vasuti idillről küld tudósítást lugosi levelezőnk. A Lugos-versecezi vicinális vasutvonalnak Szirérszeg község határában épített vasuti töltését a sok esőzés folytán összegyűlt víz a minapában áttörte s mintegy 75 méternyire elmosta. A forgalom most persze csak átszállás mellett történhetik, mit az ideérkezett utasok állítása szerint úgy eszközölnék, hogy a víz tulsó partján kiszálló utasokat a kalauz udvariasan fölkeri, hogy *cipőjüket vessék le, azután gázoljanak mezitláb át a vizen s a tulsó oldalon várakozó másik vonatra szálljanak be.* Az utasok, hacsak vissza nem akarnak indulni, nolens-volens engedelmessékednek s a víz tulsó partjára érve, már ott várják őket a vasut lábmossói, akik *az utasok sáros lábait szépen megmossák, szárazra törülk s csak ezen műtét befejezése után engedik beszállani.* A mi elég kedélyes dolog . . .

— **Kétszáz korona miatt.** Ritkán fordul elő, hogy valaki csekély adósságok miatt vesse el magát az életet. Bécsben történt ma az izraelita temetőben, hogy egy tanítónő 200 korona adóssága miatt föbelötte magát és szörnyet halt. Hátrahagyott levelében azt írja a szerencsétlen nő, hogy azt a szégyent, hogy őt pereljék, nem tudta volna átélni, azért keresett menekülést a halálban.

— **Méreg a sirban.** Megint egy méregkeverő asszony. És újra azon a környéken, amely hirhedt az ilyen gyilkolásairól: a Bánátban. Mehádika községben ölte meg így az urát egy oláh nő. Azért, hogy ne legyen utjában. Hogy zavartalanul élhessen a kedvesével. Bűnére sokáig nem jöttek rá. A másvilágra küldött ember régóta sirban pihen már s csak most hónapokkal a gyilkolás után adta föl a dolgot a törvénynek a maga a — szerető. Az elemészített ember *Stefaneszku* János földmives volt. A szép fiatal menyecske egy Junga György nevű fiatal legényre vetette szemét és annak a kedvéért mérget kevert a levesébe és megetette. Másnap már halott volt az erős, egészséges ember. A csendőrség, ahogy most kiderült a dolog, az esetről jelentést tett a teregovai járásbírósnak, ahonnan Mészáros Gyula járásbíró és Oláriu Valér dr. törvényszéki orvos kiutaztak Mehádikára és megtartották az ügyben a vizsgálatot. Felásták a sirt és a kivett holttestben *melegítették a méreg nyomait.* A vizsgálatnak még egy meglepő fordulata is van. Az orvos látta, hogy *a halottnak nyakcsigolyája ketté van törve.* A vizsgálat most már kideríteni igyekszik azt is, hogy az eltemetett embernek hol és mi módon tört el a nyakcsigolyája.

— **Eltűnt prokurista.** A fumei *Fratelli* Gonrand szállítóczég prokuristája *Eppenstein* Fülöp, ma nyomtalanul eltűnt. A czég azonnal átvizsgálta a könyveket, de mindent a legnagyobb rendben találtak. *Eppenstein* feleségét és két gyermekét legnagyobb nyomorban hagyta el.

— **A Meteor-klub népnepélye.** Pünkösöd másodnapján a *Meteor kerékpárklub* megismétli tavalyi népnepélyét, mely a mult nyáron is a legsikerültebb volt. Az agilis-egylet rendezősége mindent elkövet az ünnepély sikere érdekében s különösen azon igyekezik, hogy okulva a tavaly rendezett, s az idén előjegyzésben lévő tömeges népnepélyek programjára — olyan számokat vegyen be a délutáni sorrendbe, mely amellet, hogy új, nemcsak *ígér*, hanem *ad* is. Természetesen nem marad el a *virágkorzó* sem, a kerékpáros-ünnepélyek ezen kedvelt clou-ja, melyre az idén különösen, nagy súlyt fektet az egylet, amennyiben nemcsak a diszitésen, hanem inkább a gépek összeállításával (mozdony-, kocsi-, hajó-alakok) akar hatást elérni. Este *tűzijáték* és *táncmulatság* fejezi be az ünnepélyt.

— **Törzsőrmesterek a csendőrségnél.** A honvédelmi miniszter a minap terjesztette a király elé a csendőrségi törzsőrmesterek kinevezéséről szóló javaslatot. Mihelyt ez a kabinetirodából visszaérkezik azonnal kinevezik az új törzsőrmestereket, még pedig minden kerületi törzsnél két-két és minden szárnyparancsnokságnál egy-egy törzsőrmestert. Evi fizetésként már az idei költségvetésben 1440 koronát, továbbá a szolgálati pótdíjat, lakbért vagy természetben való szállást, ruházati átalányt, iroda-pótdíjat és a téli hónapokban fűtési járandóságot irányoztak elő.

— **Egy fiatal asszony tragédiája.** Megrázó szerencsétlenségről tudósítják lapunkat *Német-Szent-Péterről.* Az ottani jegyzőnél alkalmazott irnok betegágyban fekvő fiatal felesége szenvedéseit enyhíteni akarván, az éjjeli asztalkán felhalmozott gyógyszeres üvegek egyikéhez nyúlt és tartalmát kiürítette. Az a gyógyszer azonban külső használatra volt szánva és a

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz-munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Jártós munka.

Mindamellett
olcsó árak!

Szóval: teljes megelégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.

Divat

ujdonságaink tavaszi kel-
mékben, selymekben meg-
érkeztek.

Legujabb diszek és
csipkék.

Szőnyeg,
függöny,
paplan,
matraczok,

a legjobb minőségben és nagy
választékban kaphatók.

Vászon és asztalneműek,
törülközők, damasztok,

menyasszonyi * *

* * * kelengyék

szolid kivitelben és dus vá-
lasztékban állandóan raktáron
vannak.

Fegyházban

kötött gyermek, női és férfi
harisnyáinkat daczára a foly-
tonos áremelkedéseknek elő-
nyös vétel folytán továbbra is
régii árjegyzékünk szerint
árujuk.

Napernyők

a legnagyobb választékban már
1 fnt 25 krtól kezdve kaphatók.

Valódi

carlsbadi

glace kesztyük a legjobb mi-
nőség

4 gombbal
párja 95 kr.

Rosenblüh H. és Tsa

Arad,

Szabadság-tér 19.

645/a—1900 számhoz.

Hirdetmény.

A VI. közuti kerület kir.
felügyelője az 1900. évi április
hó 27-én kelt 231. számú ren-
deletével a debreczen-fehértem-
plomi állami közut 143—151.6
km. szakaszán levő utfeljárók
kövezését 3062 Kor. 70 fillér
összeg erejéig engedélyezte,

A fentemlített munkálat kivi-
telének biztosítása céljából az
1900. évi május hó 31-ik napjá-
nak d. e. 10 órájára az állam-
építészeti hivatal helyiségében
tartandó zárt ajánlati verseny-
tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhi-
vatnak, hogy a fentebbi mun-
kálat végrehajtásának elvállá-
lására vonatkozó zárt ajánla-
taikat (az ajánlati költségve-
téssel együtt) a kitűzött nap
d. e. 10 órájáig a nevezett hi-
vatalhoz annyival inkább igye-
kezzenek beadni, mivel a későb-
ben érkezettek figyelembe nem
fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános
feltételekben előírt, az enge-
délyezett költségösszeg (illetve
az ajánlati költségvetés végöss-
zege) 5%-ának megfelelő bá-
natpénz (vagy a banatpénznek
az állampénztárnál (adóhivata-
lok, vámhivatalok, sóhivatalok
stb.) történt letételét igazoló
pénztári nyugta) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra
vonatkozó műszaki művelet és
részletes feltételek a nevezett
m. kir. államépítészeti hivatal-
nál a rendes hivatalos órákban
naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1900. május 1.

Aradmegyei m. kir.
építészeti hivatal.

1638

Eladó háztelkek.

A belvárosban,
Flórián-utczában

több

háztelek

szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás nyer-
hető Damjanich-uteza 1. szám,
I. em., 3. ajtó.

Magy. kir. államv. üzletv. D

6634—1900 szám.

Pályázati hirdet

A m. kir. államvasuta
üzletvezetősége pályázat
tosítani kívánja 1900. ju-
három egymás után köve-
azon egyenruhákat, a me-
vatalnokai szolgálat közl-
tartoznak.

Az ajánlatok 1900 évi
10-ig, a banatpénzek az e-
ző nap déli 12 órájáig
be alulirott üzletvezetősé-
re

A pályázatra vonatko-
tes szállítási feltételek a
zetőség anyag és leltár-
si ügyosztályában megte-
vagy posta útján megre-
postán való szállítás eset-
fillér posta költség bekü-
Debreczen, 1900. ápr

Magyar királyi
üzletvezetősége

Utányomás nem dija

„Első aradi gyártelep részvénytársaság felszámolás

Az első aradi gyártelep részvénytár-
felszámolás alatt

f. évi május hó 17. napján d. e. 10 órakor (a törzsgyár Irodah

KÖZGYŰLÉST

tart, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghiv

A közgyűlés tárgyai:

1. Két részvényes választása a közgyűlési jegyző
telesítésére.

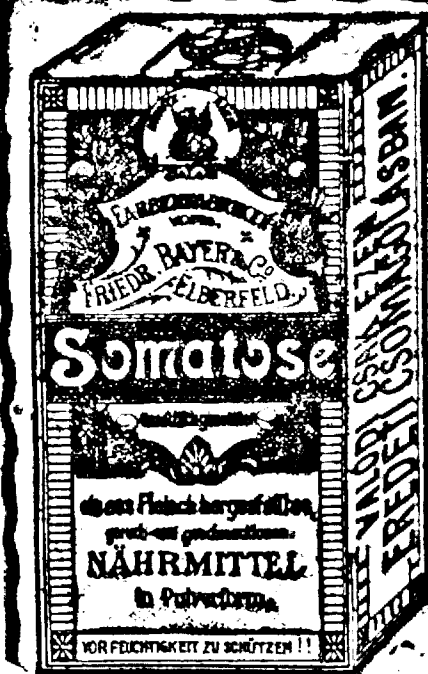
2. A felszámoló jelentése a gyári ingatlanok ön-
veréséről és határozathozatal.

Arad, 1900. évi május hó 8.

1655

A felszo

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Pharmakologische Anstalt
Friedr. Bayer & Co. Elberfeld

SOMATOSE

hosszú ideig az emberek legnagyobb
számban használták. Ez a gyógyszer
államv. kassza és a legkiválóbb
erősítő szer

göngy és a kórházokban elismert
döntőnek. Képz. mell. az egyes-
betegségeket, betegségeknek, napi
két alkalommal 2-3 cseppel, szék-
letet, nemcsak

vas-Somatose

alkalmazni a

sépkórosoknak

használnak az emberek által.

Vas-Somatose nem egyéb, mint a vas-
vas és szén-dioxid, a szén-dioxid
használnak az emberek által.

Aradon, 1900. évi május hó 8.

Hirdetmé

F. évi április hó 8
kutya, embert és több é
mart. A kutyan úgy é
mint a felboncsolás alk
veszetség állapotban r
fogva az 1888. évi VII.
hajtása tárgyában a
mivelési m. kir. minis
tal 40,000. 1888. sz.
adott rendelete 188. §
a f. évi április hó 29
lejárt azon 40 napi hatá
alatt a kutyák szájkosá
ellátandók, a mai nap
ujabbi 40 napra megh
és ezen idő alatt a kutyá
tartását, vagy pedig ug
valamint otthon a lakás
pás ellen biztos szájk
ellátását rendelem el.

Miről alkalmazkod
zónságot azzal értesite
gyepmester által elfog
a törvény rendelkez
kiadhatók nem lévén
sár nélkül szabadon
kivétel nélkül elfogatni
gazdák a törvény ala
re vonatni és büntette

Arad szab. kir. vár
hivatala mint I-ső fok
ségügyi hatóságtól 190